Led Zeppelin-guitaristen Jimmy Page fanget i bevægelse på scenen i KB-hallen den 28. februar 1970. »Whoosh«-billedet, som Jimmy Page har døbt det, er Jørgen Angels mest efterspurgte.

Guldet lå på loftet

Jørgen Angel havde lagt fotografiet bag sig, men interessen for klassisk rock pustede liv i et gyldent arkiv. I dag er hans gamle billeder af unge rocklegender efterspurgt af fans, forlag og musikere verden over. Pleasure fik et sjældent blik i skattekisten Af Niels Pedersen

For Led Zeppelin var det sikkert en koncert som så mange andre, da det engelske rockband i februar 1970 stod på scenen i KB-hallen på Frederiksberg i København. Kvartetten var på det tidspunkt ved at udvikle sig til verdens største live-attraktion og turnerede med en tung række af skoledannende sange anført af »Dazed and Confused« og »Whole Lotta Love.«

Jørgen Angel stod helt fremme ved scenekanten. Det gjorde han ofte i de år, hvor han fotograferede for musik- og ungdomsblade som Go Magazine og Vi Unge. Led Zeppelin var en vigtig opgave, og der skulle gode billeder i kassen af Led Zeppelins karismatiske forsanger Robert Plant og den ekvilibristiske guitarist Jimmy Page.

På et tidspunkt lykkedes det Jørgen Angel at fastholde et øjeblik, der har fulgt ham lige siden. Jimmy Page bevægede sig fremad og lavede samtidig en voldsom bevægelse med højre arm. Det lange hår svingede, og man kan nærmest høre guitaren brøle, når man i dag ser billedet.

41 år efter at Jørgen Angel trykkede på udløseren, sælger han stadig kopier af det foto. Det sælges som signeret særtryk af otte gallerier rundt om i verden, det populære musikmagasin Q har brugt det som blikfang, og da Jimmy Page sidste år udgav en bog med fotos af sig selv og Led Zeppelin, var Jørgen Angels foto fra KB-hallen selvfølgelig med.

»Det er mit mest efterspurgte billede. Det sjove er, at det ret beset er uskarpt. Der er intet skarpt punkt. Men det kan noget andet. Jimmy Page kalder det for »whoosh«-billedet,« fortæller Jørgen Angel.

Noget andet – og mere utroligt – er, at billedet fra Led Zeppelin-koncerten i 1970 var et af de omkring 50.000 negativer og papirfotos, der i mange år lå i flyttekasser og var glemt. Jørgen Angel holdt op med at fotografere musikere i 1983 og stillede sit arkiv i kælderen hos sine forældre. Senere havnede kasserne på hans loft, og der fik de lov til at passe sig selv.

Døde musikere sælger godt

Men efter at arkivet er blevet åbnet, har det vist sig, at han har siddet på en gylden skat. Jørgen Angels gamle billeder er de senere år blevet bragt i bl.a. New York Times, Rolling Stone Magazine, Mojo, på forsiden af bøger og i tv-programmer verden rundt, og der er ingen tegn på, at interessen for rockbilleder fra slutningen af 1960'erne og 1970'erne aftager. Og Jørgen Angel finder hele tiden nye guldkorn, som kan digitaliseres og sendes ud i verden.

»Jeg bliver stadig overrasket, når jeg får salgslisterne fra mine agenter. Pludselig havde de f.eks. solgt en række billeder af Dick Heckstall-Smith, der var med i bandet Colosseum. Jeg havde taget et foto af ham i København, hvor han spiller på klarinet og saxofon samtidig. Men han var død, og en række store aviser i England brugte billedet til deres nekrologer.«

Hos billedbureauet Getty Images findes ligefrem en afdeling, der holder øje med dødsfald blandt musikere, og Jørgen Angel har en aftale med dem om, at de bare kan ringe og sende ham i arkivet med kort varsel.

Det var internettet, som bragte fotografen i kontakt med sine musikbilleder igen. Jørgen Angel arbejdede på et kunstprojekt for Kulturby 96 og fik udleveret en e-mail-adresse og adgang til det dengang nye internet.

»Jeg ledte for sjov efter informationer om Uriah Heep, som jeg tilbragte mange dage sammen med ▶

i 1970'erne, og havnede på en fanside fra Brasilien. Jeg skannede nogle sider fra gamle Go-blade og sendte dem til folkene bag hjemmesiden. De var begejstrede, og jeg blev helt paf. Ad den vej kom jeg i kontakt med nogle tyskere, som efterspurgte et bestemt billede, de huskede fra et gammelt musikblad, og det endte med, at de lavede en hel bog med mine billeder af Uriah Heep,« fortæller Jørgen Angel, 59 år.

Han er endnu forundret over, at der kom liv i arkivet igen.

»Jeg troede vitterlig, at jeg var den eneste, der interesserede mig for klassisk rock, men der er mange derude – både almindelige fans og medier som Mojo og Classic Rock Magazine.«

Der findes masser af fremragende, historiske rockbilleder rundt om i verden. De store grupper har jo spillet overalt, men det viste sig, at Jørgen Angel lå inde med et af de helt stærke visitkort til den internationale magasinverden.

Igen handlede det om Led Zeppelin. Som rocknørder vil vide, opstod gruppen i asken efter The Yardbirds, og selv om de var annonceret som The New Yardbirds, var det reelt Led Zeppelin, der debuterede på scenen i Danmark den 7. september 1968.

Det første show fandt sted i de uglamourøse rammer på Egegaards Skolen, hvor Gladsaxe Teen Club holdt til, og den dengang 17-årige Jørgen Angel var fotograf for klubbladet.

Bevæbnet med sin mors feriekamera og sin fars blitz skød han en billedserie, der viser undfangelsen af et af rockhistoriens mest populære bands. Han er selv den første til at indrømme, at den fototekniske kvalitet ikke er i top, men han var rette mand på rette sted.

En rockhistorisk rejse

Senere knipsede Jørgen Angel som ægte freelancefotograf masser af stjerner og unge drømmere. Det er en rockhistorisk rejse at klikke sig gennem det nu digitaliserede arkiv på nettet og se en ung Bryan Ferry slænge sig på en hotelseng, opleve Alice Cooper på stripbar, Rod Stewart med et glas rødvin på Plaza Hotel eller se den energiske Freddie Mercury i harlekindragt i front for Queen på scenen i København i 1977.
Man kan se, at billederne er taget i en anden tid. Paraderne er nede, og det er lykkedes Jørgen Angel at fange noget personlighed i de offentlige personer.

»Dengang blev jeg tit skældt ud på bladene. Hvorfor ligner dine billeder ikke de andre fotografers? Det er til gengæld min fordel i dag, at billederne skiller sig ud,« siger Jørgen Angel.

»Langt de fleste af mine billeder er taget ved koncerter. Der var bedre arbejdsforhold for fotograferne dengang. I dag må man kun fotografere i ganske kort tid, og så bliver billederne ens, lige meget om de er taget i Berlin, London eller København,« forklarer Jørgen Angel, der af samme grund ikke savner at være aktiv rockfotograf.

Han har også sit arkiv at passe, og det er ikke kun professionelle, der opsøger ham. Rockfans fra hele verden henvender sig for at købe billeder af deres favoritmusikere. Det sker, at der kommer særlige ønsker. Jørgen Angel er f.eks. ved at færdiggøre et print af et foto, han tog af AC/DC-guitaristen Angus Young i 1977.

»Gruppen var ikke kendt dengang, og der dukkede kun to personer op til pressemødet: journalisten og mig,« siger Jørgen Angel og griner. ▶

Holdbare tidsbilleder

Danske fotografer har et godt renommé ude i verden, når det handler om historiske rock- og jazzbilleder. Flere af dem har udgivet bøger med gyldne glimt fra arkiverne, og der er fortsat international interesse for musikbilleder taget i Danmark i 1960'erne og 1970'erne. Engang var de konkurrenter, når de kæmpede om de bedste pladser ved koncerterne, men i dag hjælper flere af fotograferne hinanden med at lave aftaler med billedbureauer og lignende. Blandt de mest markante danske fotografer er der ud over Jørgen Angel også:

- Jan Persson – kaldet »Jazzens hoffotograf«. Han fangede i 1960'erne genrens legender og unge håb ved koncerter i bl.a. Jazzhus Montmartre i København. Jan Perssons billeder er i dag kendt af jazzfans verden over. Han har udgivet en række bøger og leveret smukke tidsbilleder til f.eks. »Midt i en beattid – verdens største rockstjerner i Danmark 1964-74«, »Montmartre«, »By af jazz« og »Jazz Portraits.« Jan Persson lever i dag af indtægter fra videresalg og copyrights fra sin samling.
- Bent Rej. Inden han blev succesrig reklame- og modefotograf, tog Bent Rej billeder af de rockbands, der passerede Danmark i 1960'erne. Han er især berømt for sine unikke, nære portrætter af de unge Rolling Stones. »De fineste billeder af os, jeg nogensinde har set,« som bassisten Bill Wyman skriver i forordet til fotobogen »The Rolling Stones – In The Beginning« fra 2006. Bent Rej udstillede i 2010 sine musikbilleder i København og Rotterdam. De kan også ses i bogen: »Sixties Rock Legends – On Stage, Back Stage.«

Fra venstre mod højre: B.B. King i tæt kontakt med guitaren Lucille i København i 1971.

Showmanden Freddie Mercury fører i 1977 Queen gennem en koncert i København.

Et glimt fra en af alle tiders mest berømte koncerter på dansk grund, Sex Pistols i Daddy's Dancehall, juli 1977. Her forsanger Johnny Rotten.

Soulenergi i rå aftapning. Tina Turner gæstede København i 1972 sammen med Ike Turner og The Ikettes.

Hår, denim, guitar – Status Quo i klassisk aftapning fra 1970'erne.

De fleste af Jørgen Angels rockbilleder er taget ved koncerter. Her har han dog fanget Brian Eno i Manchester i 1972. Eno var dengang medlem af Roxy Music, men blev senere producer for bl.a. David Bowie, Talking Heads og U2.

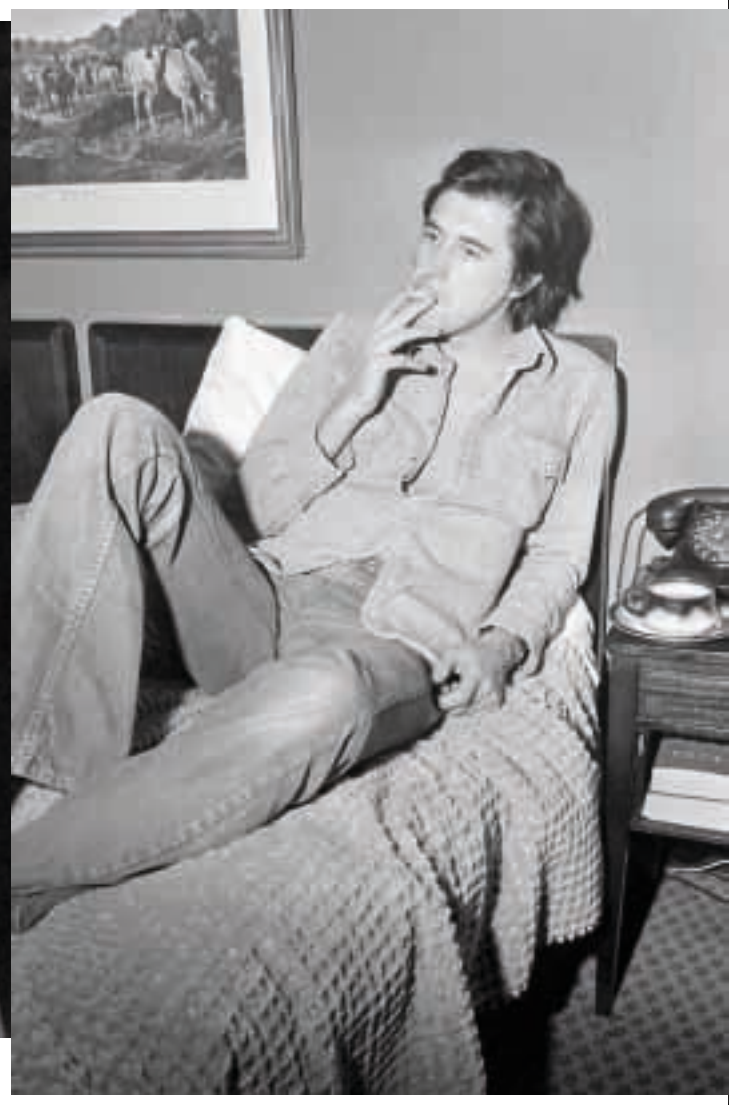

Billedet af Angus Young blev taget på gaden uden for Det Lille Apotek i Store Kannikestræde i København, og det særlige ved det er, at guitaristen smider bukserne.

»Det er en kvinde i Texas, der har bestilt billedet. Hun vil have det forstørret, så det bliver på 1 x 1,5 meter. Hun køber også billeder af Patti Smith, The Ramones og Bob Geldof.«

Ven med musikerne

Hvad angår de musikere, som han engang fotograferede, har nogle af dem reageret på de gamle billeder. Jørgen Angel har f.eks. kontakt til blandt andre Uriah Heeps Ken Hensley, som han har hjulpet med illustrationer til en selvbiografi, Deep Purples Jon Lord husker også koncerterne i Danmark, og han sørgede desuden for, at Jimmy Page blev bekendt med de danske billeder fra Led Zeppelin-tiden.

Jørgen Angels Zeppelin- og Yardbirds-fotos blev også udstillet i Stockholm, i forbindelse med at gruppen modtog Polar Music Prize, og guitaristen mødte selv op. Det var ved den lejlighed, han så det uskarpe foto fra KB-hallen.

»Han var meget begejstret, da han så »wooshbilledet«. Han synes, det er tidløst og viser rockens energi. Han måtte bare eje det.« ■

Fotografen Jørgen Angel

- Født 29. august 1951 i København
- Autodidakt fotograf med speciale i rock- og popbilleder
- Fotograferede fra slutningen af 1960'erne og 15 år frem for ungdoms- og musikblade som Vi Unge og Go Magazine. Arbejdede samtidig som annoncechef, redaktør og meget andet på forlaget Interpresse
- Jørgen Angel bestyrer i dag sit arkiv og holder desuden rockhistoriske foredrag
- En række af hans billeder af Led Zeppelin blev i 2010 trykt i Jimmy Pages personlige fotobiografi – en luksuriøs særudgivelse fra Genesis Publication. Hvert eksemplar er signeret af guitaristen og koster 4000 kr.
- Se mange flere af Jørgen Angels rockbilleder på www.angel.dk

Fra venstre mod højre: Efterfest på Hotel Plaza i København i 1976. Rod Stewart siger skål til fotografen.

En ung, koncentreret Patti Smith på scenen i København i 1976.

Hotel Plaza var i 1970'erne hovedkvarter for udenlandske rockstjerner på besøg i København. Her tager Bryan Ferry en slapper på værelset inden en koncert med Roxy Music i 1974.

Falconer Salen lagde i 1976 scene til et af rockens ikoner, David Bowie, der var på turné med albummet "Station To Station"